

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 18. Rok: 2025 Číslo: 17.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Byť kvasom ľudstva pokojného a bratského (z myšlienok pápeža Leva)

„Ja sa nechcem chváliť ničím iným, iba krížom nášho Pána Ježiša Krista“ (Gal 6, 14).

Slová apoštola Pavla, pri ktorého hrobe sme sa zhromaždili, nás uvádzajú do spomienky na mučeníkov a svedkov viery 21. storočia v deň sviatku Povýšenia Svätého kríža. Sme presvedčení, že martyria (svedectvo) až do smrti je „najplnšou účasťou na spoločenstve s Kristom, ktorý vylieva svoju krv a v tejto obete približuje tých, čo boli kedysi vzdialení“.

Aj dnešných časoch môžeme spolu so svätým Jánom Pavlom II. povedať, že tam, kde sa zdalo, že nenávisť prenikla do všetkých oblastí života, títo odvážni služobníci evanjelia a mučeníci viery jasne ukázali, že „láska je silnejšia než smrť“.

Pamätáme na týchto našich bratov a sestry s pohľadom upretým na Ukrižovaného. Svojím krížom nám Ježiš zjavil pravú tvár Boha, jeho nekonečné zľutovanie nad ľudstvom; na seba vzal nenávisť a násilie sveta, aby zdieľal osud všetkých ponížených a utláčaných: „On niesol naše utrpenia, on sa obťažil našimi bôľmi“ (Iz 53, 4).

Aj dnes mnohí bratia a sestry pre svoju vernosť viere v ťažkých podmienkach a nepriateľských prostrediach nesú ten istý kríž Pána: ako on sú prenasledovaní, odsudzovaní, zabíjaní. O nich hovorí Ježiš: „Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo. Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a lživo hovoriť proti vám všetko zlé“ (Mt 5, 10 – 11). Sú to ženy

a muži, rehoľníčky a rehoľníci, laici i kňazi, ktorí za vernosť evanjeliu, za úsilie o spravodlivosť, za boj za náboženskú slobodu tam, kde je stále porušovaná, a za solidaritu s najchudobnejšími platia vlastným životom. Podľa kritérií tohto sveta sú „porazení“. V skutočnosti však, ako hovorí Kniha múdrosti: *„Hoci podľa ľudí pretrpeli muky, ich nádej je plná nesmrteľnosti“* (Múd 3, 4).

Bratia a sestry, počas Jubilejného roka oslavujeme nádej týchto odvážnych svedkov viery. Je to nádej plná nesmrteľnosti, pretože ich mučeníctvo naďalej šíri evanjelium v svete poznačenom nenávisťou, násilím a vojnou; je to nádej plná nesmrteľnosti, lebo hoci boli zabití na tele, nik nemôže umlčať ich hlas ani vymazať lásku, ktorú darovali; je to nádej plná nesmrteľnosti, pretože ich svedectvo zostáva proroctvom víťazstva dobra nad zlom.

Áno, ich nádej je neozbrojená. Svedčili o viere bez toho, aby kedy použili zbrane sily a násilia; prijali slabú a miernu moc evanjelia, podľa slov apoštola Pavla: *„Najradšej sa teda budem chváliť svojimi slabosťami, aby vo mne prebývala Kristova moc. [...] Lebo keď som slabý, vtedy som silný“* (2 Kor 12, 9 - 10).

Myslím na evanjeliovú silu sestry Dorothy Stangovej, ktorá sa zasadzovala

za bezzemkov v Amazónii: keď sa ju chystali zabiť a žiadali od nej zbraň, ukázala im Bibliu a povedala: *„Toto je moja jediná zbraň.“*

Títo odvážni služobníci evanjelia a mučeníci viery *„tvoria akoby veľkú fresku kresťanského ľudstva. Fresku evanjelia blahoslavenstiev, žitého až po vyliatie krvi.“*

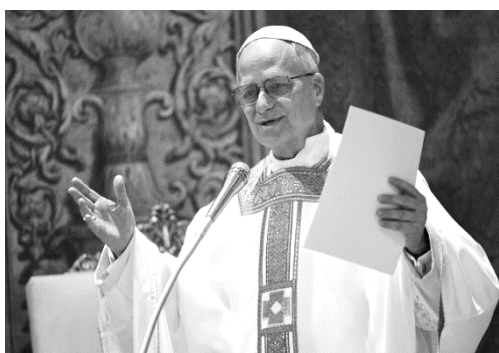
Drahí bratia a sestry, nemôžeme a nechceme zabudnúť.

Chceme si pamätať. Robíme to s istotou, že tak ako v prvých storočiach, aj v treťom tisícročí *„kru mučeníkov je semenom nových kresťanov“*.

Chceme uchovávať túto

pamäť spolu s našimi bratmi a sestrami z iných cirkví a kresťanských spoločenstiev. Preto chcem znova potvrdiť záväzok Katolíckej cirkvi strážiť pamiatku svedkov viery všetkých kresťanských tradícií. Túto úlohu plní Komisia pre nových mučeníkov pri Dikastériu pre kauzy svätých v spolupráci s Dikastériom pre podporu jednoty kresťanov.

Drahí, pakistanský chlapec Abish Masih, zabitý pri atentáte na katolícky kostol, mal vo svojom zošite napísané: *„urobiť svet lepším miestom“*. Sen tohto dieťaťa nech nás povzbudzuje, aby sme s odvahou svedčili o svojej viere a tak boli spolu kvasom ľudstva pokojného a bratského.

Dekalóg

(Desať Božích prikázaní)

V evanjeliu podľa Matúša počúvame príbeh o bohatom mladíkovi, ktorý sa pýtal Krista: „Učiteľ, čo dobré mám robiť, aby som mal večný život?“ Kristus mu odpovedá: „Ak však chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania.“ (Mt 19, 16-17)

Týmto spôsobom sa dáva najavo úzka súvislosť medzi večným životom a poslušnosťou voči Božím prikázaniam. Božie prikázania totiž vyznačujú človeku cestu života k večnému životu, ku ktorému ho vedú. Ústami samého Ježiša, sa ľuďom znova ponúkajú prikázania Desatora; sám ich dôkladne potvrdzuje a predkladá nám ich ako cestu a podmienku spásy.

Slovo „Dekalóg“ znamená doslovne „desať slov“. Týchto „desať slov“ Boh zjavil svojmu ľudu na svätom vrchu. Sú nám odovzdané v knihe Exodus a v knihe Deuteronomium. Už v Starom zákone sa sväté knihy odvolávajú na „desať slov“, ale ich plný zmysel bude zjavený v Novom zákone v Ježišovi Kristovi.

Požiadavky Desatora sa vyjadrujú v dvoch rovinách: *požiadavka lásky k Bohu* – prvé tri sa viac vzťahujú na lásku k Bohu a *požiadavka lásky k blížnemu* – ostatných sedem viac na lásku k blížnemu.

Apoštol Ján zhrnul Dekalóg, ale tiež zachoval rozdelenie na dve časti: „A toto je jeho prikázanie: aby sme verili v meno jeho Syna Ježiša Krista a milovali jeden druhého, ako nám prikázal“ (1 Jn 3, 23).

Dekalóg tvorí nedeliteľný celok. Na tento rozmer Božích prikázaní sa môžeme pozrieť z perspektívy znepokojujúcej výpovede apoštola Jakuba: „Kto by totiž zachoval celý zákon, ale prestúpil by ho v jednom prikázaní, previnil by sa proti všetkým. Lebo ten, ktorý povedal: «Nescudzoložíš», povedal aj: «Nezabiješ». A keď aj nescudzoložíš, ale zabíjaš, prestupuješ zákon“ (Jak 2, 10 – 11).

Táto výpoveď má svoj morálny rozmer. Morálne hodnoty totiž tvoria celok, takže choroba na ľubovoľnom úseku oslabuje celý morálny organizmus. Jakub chce povedať, že kto nezachováva čo len jeden Boží príkaz, nedopúšťa sa iba toho jedného konkrétneho zla. Svojim hriechom navyše vyjadruje nedostatok dôvery v Boha. Ak niekto nedôveruje Bohu v jednom prikázaní, potvrdzuje tým, že Boh si dôveru nezasluhuje vôbec.

Tak prichádzame k jednému z najzávažnejších bodov kresťanskej morálky – buď bezvýhradne dôverujeme

Božím prikázaniam, považujeme ich za správne a veríme, že sú prejavom Božej lásky k nám, alebo sa len hráme na „veriacich ľudí“, ktorí vraj Božie prikázania rešpektujú. Už prvý hriech v histórii ľudstva spočíval v nedostatku dôvery v Boha.

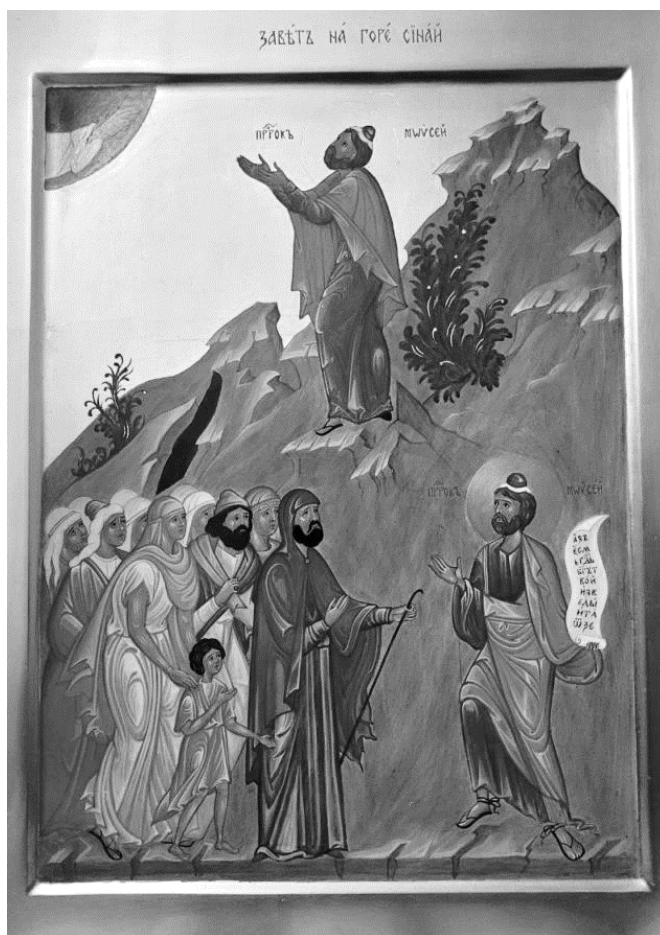
Pretože prikázania Desatora vyjadrujú primárne povinnosti človeka voči Bohu a blížnemu, vo svojom základnom obsahu dávajú poznať vážne záväzky. V podstate sú nemeniteľné a zaväzujú vždy a všade. Nikto sa nemôže od nich dišpenzovať. Desať prikázaní vpísal do srdca človeka Boh.

Dekalóg je darom, ktorý Boh dal svojmu prvotne vyvolenému ľudu na hore Sinaj. Cirkev – ľud novej a večnej zmluvy pripisuje preto Dekalógu veľký význam. Veď chce zostať verná Kristovým slovám, ktorý neprišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov, ale ich naplniť.

Treba si uvedomiť, že prikázania sú pre nás darom od samého Boha. Jemu

bezpochyby záleží na ľudskom dobre a on vie lepšie ako my, čo je naše dobro.

Pri každom prikázaní je potrebné zdôrazniť vzťah k životu a vzťah k slobode. Každé prikázanie chce umožniť a chrániť život a každé zaisťuje a podporuje slobodu.

Katechetické znenie desiatich Božích prikázaní:

1. *Ja som Pán, tvoj Boh. Nebudeš mať okrem mňa iných bohov, ktorým by si sa klaňal.*

2. *Nevezmeš Božie meno nadarmo.*

3. *Pamätaj, že máš svätiť sviatočné dni.*

4. *Cti svojho otca a svoju matku.*

5. *Nezabiješ.*

6. *Nezosmilniš.*

7. *Nepokradneš.*

8. *Nebudeš krivo svedčiť proti svojmu blížnemu.*

9. *Nebudeš žiadostivo túžiť po manželke svojho blížneho.*

10. *Nebudeš túžiť po majetku svojho blížneho.*

Liturgický program

Liturgický program po 16. nedeli po Päťdesiatnici

od 29.09. do 05.10. 2025

Pondelok 29.09.	Prep. otec Kyriak Pustovník	06:30 sv. lit. (csl.) † Michal 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna, Ladislav (panychída)
Utorok 30.09.	Sv. hieromučeník Gregor, biskup Veľkého Arménska	06:30 sv. lit. (csl.) † Michal, Michal 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Július, Julo, Edita
Streda 01.10.	Presväta Bohorodička Ochrankyňa odporúčany sviatok mirovanie	07:30 sv. lit. (csl.) * Peter, Božena, Alex... 16:30 sv. lit. (slov.) * za farnosť 18:00 sv. lit. (slov.) * Drahoslava s rod.
Štvrtok 02.10.	Sv. muč. Justína	06:30 sv. lit. (csl.) † Tomáš, Julka, Anna... 18:00 sv. lit. (slov.) † Ján, Helena, Ján, Mária
Piatok 03.10.	Sv. hieromuč. Dionýz Areopagita zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * SSR a NSI 18:00 sv. lit. (slov.) * SSR a NSI
Sobota 04.10.	Sv. hieromuč. Hierotej, aténsky biskup	07:00 sv. lit. (csl.) † z ruž. spoločenstva 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Barbora, Michal, Milan...
Nedeľa 05.10.	17. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. muč. Charitína hl. 8	07:30 sv. lit. (slov.) * Jakub, Matúš, Pavol 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * sr. Simeona 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Peter, Matúš, Zuzana, Lenka, Peter

Liturgický program

Liturgický program po 17. nedeli po Päťdesiatnici

od 06.10. do 12.10. 2025

Pondelok 06.10.	Sv. apoštol Tomáš	06:30 sv. lit. (csl.) † Michal, Anna, Ján... 18:00 sv. lit. (slov.) † Marián
Utorok 07.10.	Sv. mučeníci Sergej a Bakchus	06:30 sv. lit. (csl.) † kňazi a sestričky farnosti 18:00 sv. lit. (slov.) † Ján, Alžbeta, Ján
Streda 08.10.	Prepodobná matka Pelágia	06:30 sv. lit. (csl.) † Mária, Vasil', Ludmila... 18:00 sv. lit. (slov.) † Anton, Anna
Štvrtok 09.10.	Sv. apoštol Jakub Alfejov	06:30 sv. lit. (csl.) † Květuše 18:00 sv. lit. (slov.) † Zita, Pavol a ostatní...
Piatok 10.10.	Sv. mučeníci Eulampius a Eulampia zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Vasil', Ivan, František 18:00 sv. lit. (slov.) † Helena, Štefan
Sobota 11.10.	Sv. apoštol Filip, jeden zo siedmych diakonov	07:00 sv. lit. (csl.) † Mária 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Mária, Ján, Štefan...
Nedeľa 12.10.	18. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. muč. Probus, Tarach a Andronik hl. 1	07:30 sv. lit. (slov.) * Natália, Ivan, Viliam, Sára, Štefánia, Ivan 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Mária 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Mária

11.10. 2025 začínajú v našej farnosti
Ludové misie s otcami redemptoristami

Svätý a slávny apoštol Tomáš

(Synaxár – životopisy svätých)

Meno Tomáš má hebrejský pôvod a znamená „dvojča“. Meno apoštola Tomáša sa v Novom zákone uvádza vo všetkých štyroch textoch, ktoré vymenúvajú zoznam apoštolov. V Jánovom evanjeliu nosí prívlastok Didymus – dvojča. Nesprávne chápanie tohoto mena viedlo k názoru, že Tomáš je dvojčaťom Ježiša, Eleazára, alebo Lýzie.

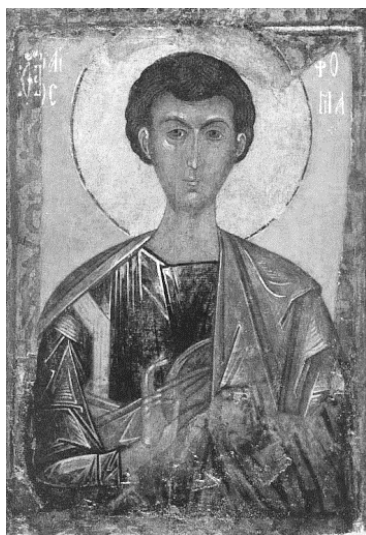
V apokryfnej korešpondencii Ježiša s kráľom Abgarom, sa nachádza sýrsky dodatok, ktorý Tomáša nazýva Judáš a Tomáš.

Podobne aj Tomášovo evanjelium, ktoré pochádza zo Sýrie, nazýva dnešného svätca Dvojča Judáš Tomáš. Podľa týchto apokryfných spisov, vraj s Filipom a Matúšom prijal od Pána po vzkriesení tajné zjavenia, ktoré zaznamenal. Jánovo evanjelium ho opisuje, ako vraví, že je pripravený zomrieť s Ježišom, pri poslednej večeri, ako toho, ktorý nevie, kam Ježiš ide, a napokon pri zjavení sa Ježiša večer dňa vzkriesenia. K zvesti o vzkriesení sa spočiatku správa odmietavo a žiada vidieť a dotknúť sa Ježišových rán. Pretože ho o osem dní neskôr sám Ježiš k tomu vyzval, vyznáva svoju vieru zvolaním:

„Pán môj a Boh môj.“ Tomáš potom ako prvý nazýva Ježiša výslovne „Bohom“. Nie je pravdepodobné, že by sa dotkol Ježišových rán.

Podľa Origena, Klementa a Sokrata, po rozohnaní apoštolov, Tomáš priniesol Evanjelium do Partskej ríše. Hieronymus

a Dorotheus okrem Partskej ríše, spomínajú ďalšie národy a Tomášovu smrť umiestňujú do indickej Kalaminy. Podľa nich Tomáš vykonával misiu v Indii a zomrel tam ako mučeník. Okrem Hieronyma to potvrdzuje milánsky biskup Ambróz, Gregor Naziánsky, Nikefor a Paulín z Noly. V Indii sa Tomášovi podarilo priviesť

ku kresťanstvu kráľa Gundaphara. Archeologické nálezy mincí, ktoré dosvedčujú existenciu kráľa Gundaphara z prvého storočia, ako aj veľmi stará tradícia o hrobe apoštola Tomáša v Mailapure, sú dostatočným argumentom, že Tomáš v Indii pôsobil.

Tomáš zomrel mečom alebo kopijou, podľa Herakleóna prirodzenou smrťou, neskôr ako zomreli Peter a Pavol. Veľkú časť Tomášových relikvií preniesli v 3. storočí do Edessy. Ján Zlatoústý spomína jeho edesský hrob ako jeden zo štyroch známych hrobov apoštolov.

Kniha

(príbehy pre potešenie duše)

Mladého výrastka z dobre situovanej rodiny čakala slávnostná promócia. Absolventa čakalo ako dar aj poriadne auto. Tak si to vyžadoval pri takýchto príležitostiach zvyk.

Mladík so svojim otcom pochodil najlepšie autosalóny v meste a vybral si dokonalé auto. Bol si istý, že ho v deň vytúženej slávnosti nájde vyleštené, s plnou nádržou pred bránou domu. Bol však strašne sklamaný, keď mu v ten vytúžený deň vyšiel otec s úsmevom

v ústrety, ale ... s knihou v ruke. S Bibliou. Mladík od hnevu odhodil knihu a od tej chvíle neprehovoril s otcom ani slovo.

Po mesiaci si našiel prácu ďaleko od domova. Domov ho priviedla správa o otcovej smrti. V noci po pohrebe sa prehŕňal v papieroch na otcovom stole a našiel Bibliu, ktorú mu otec daroval. Pod tlakom výčitky sfúkol z knihy prach, otvoril ju a medzi stránkami našiel poukaz s dátumom svojej promócie a presnou cenou auta, ktoré si vybral.

* * * * *

Akí sme bohatí?

V jeden deň otec spolu so svojou bohatou rodinou zobral svojho syna na výlet po celej krajine, pretože mu chcel ukázať rozdiely medzi ľuďmi a hlavne mu chcel ukázať, akí chudobní sú ľudia v iných častiach krajiny. Strávili jeden celý deň a celú noc na farme jednej veľmi chudobnej rodiny.

Keď sa vrátili z výletu, otec sa opýtal syna, „Tak ako sa ti páčil výlet?“ „Bolo to veľmi pekné, tati!“ „A videl si akí chudobní sú ľudia?“, spýtal sa ho otec. „Áno!“ „A čo si sa naučil?“ Syn odpovedal „Všimol som si, že my máme doma jedného psa, no oni ich majú štyroch. Máme bazén, ktorý dosiahne až do stredu našej záhrady, oni majú jazero,

ktoré nemá konca. V našej záhrade máme drahé dovezené lampy, oni majú tisíce hviezd. Naša záhrada je veľmi veľká, ale oni majú pre seba celú krajinu.“ Keď malý chlapec skončil, jeho otec nemal slov. A syn ešte dodal: „Ďakujem, tati, že si mi ukázal, akí sme chudobní!“

Ak máte lásku, kamarátov, rodinu, zdravie, zmysel pre humor a pozitívny postoj k životu, tak máte všetko, čo potrebujete! Tieto veci si nemôžete kúpiť. Môžete mať všetky materiálne veci od výmyslu sveta, môžete mať toľko peňazí, že do konca svojho života už nemusíte pracovať, ale ak je vaša duša chudobná, tak nemáte vôbec nič!